

Kuva: Erkki Voutilainen / Maaseudun Tulevaisuus / JOKA / Museovirasto

2. Kuopion Vanhustenkotiyhdistys ry perustetaan 1969

Kuopion ankara asuntopula vauhditti rakentamista

Kuopion väkiluku kasvoi nopeasti kaupungistumisen vaikutuksesta. 1960-luvun alussa asukkaita oli 52 000. Myös vanhusten määrä kasvoi jatkuvasti. Heidän osuutensa koko väestöstä nousi 6,9 prosenttiin.

Kuopio kasvoi myös kuntaliitoksin. Kuopion maalaiskunta liitettiin kaupunkiin vuonna 1969 ja Riistavesi neljä vuotta myöhemmin. Liitosten jälkeen Kuopion väkiluku oli lähes 70 000 asukasta.

Sinänsä kuntaliitokset eivät tuoneet lisätarvetta vanhusten asuinolojen turvaamiseksi. Kuopion Vanhustenkotiyhdistyksen johtokunnan jäsenenä ja Kuopion sosiaalihoitajana toimineen Aulis Pirisen mukaan vanhusten huoltolaitokset olivat kunnossa Kuopiossa.

KUOPION asuntopulaa kesti 1960-luvulle asti. Sitä ruokki kaupungin jatkuva kasvaminen ja suppea, täyteen rakennettu alue.

Kuva: Kari Jämsen / KUH-MU

Kuopion Vanhus-
tenkotiyhdistys ry:n
perustamiskokous
pidettiin Kuopion
kaupungintalon
juhlasalissa
22.9.1969.

pion maalaiskunnassa ja Riistavedellä. Maalaiskuntaan kuuluneella Leväsellä toimi Leväsen vanhainkoti, jota vielä laajennettiin kaupunkiin liittämisen jälkeen. Riistaveden uusi vanhainkoti-hanke oli toteutumassa kuntaliitoksen aikaan. Palveluiden saaminen syrjäkylillä oli kuitenkin heikommin järjestetty.

Suuri muuttoaalto vinoutti muuttotappiollisten alueiden ikäpyramidia entisestään, sillä muuttajat olivat usein alle 40-vuotiaita. Kuopion kaupunki ei kuitenkaan kuulunut muuttotappioalueisiin. Kuopiota oli vaivannut vaikea asuntopula jo vuosisadan alusta. Sitä oli ruokkinut kaupungin jatkuva kasvaminen ja suppea, täyteen rakennettu alue. Kaupungin vanhojen asuntojen varustetaso oli heikko. Niissä ei ollut sisävessoja, ja usein juokseva vesi ja sähkölaitteet puuttuivat. Asuntopulaa kesti 1960-luvulle saakka, jolloin käynnistyi Puijonlaakson ja Särkiniemen suurten, modernien asumalähiöiden rakentaminen.

Uusien vuokratalojen rakentaminen kohensi asuntojen varustetasoa Kuopiossa. Kaupungin omistama vuokratalo-yhtiö Kuopion Yleishyödyllinen Rakennus Oy oli perustettu jo vuonna 1918. Se oli huolehtinut aluksi Haapaniemen työläisten asuttamisesta. Kuopion kaupunki omisti myös vuonna 1949 perustetun Niiralan Kulma Oy:n. Yleishyödyllinen Rakennus Oy fuusioitiin siihen vuonna 1982.

Perustajina useita kaupungin virkamiehiä

Kuopion Vanhustenkotiyhdistys ry:n perustamiskokous pidettiin Kuopion kaupungintalon juhlasalissa 22.9.1969. Paikalle oli kutsuttu asiasta kiinnostuneita, joita saapui kaikkiaan neljäkymmentä henkilöä. Kokouskutsun oli lähettänyt sosiaalijohtaja Aulis Pirinen kaupunginjohtaja Eino Luukkosen pyynnöstä.

Yhdistys järjestäytyi nopeasti. Luukkonen valittiin yhdistyksen puheenjohtajaksi. Johtokunta muodostui kuopiolaisista poliittisista vaikuttajista ja virkamiehistä. Johtokuntaan tulivat lääninlääkäri Eero Haara (Kokoomus), KYKS:n ylihoitaja Aili Kokkonen (Kokoomus), Kelan aluejohtaja varatuomari Verner eli Venni Maunula (Keskusta), piirisihteeri Keijo Suksi (SDP), sosiaalijohtaja Aulis Pirinen, merkonomi Pentti Lyra (Edistyspuolue), lääninhallituksen rakennusmestari Kaarlo eli Kalle Oravainen sekä eläkkeellä oleva rautasorvaaja Herman Gustafsson (SKDL).

Lun. 12,00 mk
Leima 11,25 "

Yht. 23,25 mk

Kuopion Vanhustenkotiyhdistyksen

SÄÄNNÖT

5mk
LEIMAMERKKI
STÄMPELMÄRKE
5mk

5mk
LEIMAMERKKI
STÄMPELMÄRKE
5mk

1mk
LEIMAMERKKI
STÄMPELMÄRKE
1mk

20p
LEIMAMERKKI
STÄMPELMÄRKE
20p

5p
LEIMAMERKKI
STÄMPELMÄRKE
5p

Jälgjennös

Me allekirjoittaneet perustamme täten Kuopion Vanhustenkotiyhdistys nimisen yhdistyksen, minkä tarkoituksena on toimia vanhusten normaalisien aseman ja huolto-mahdollisuuksien parantamiseksi sekä heidän henkisen ja terveydellisen kuntosaa ylläpitämiseksi Kuopion seudulla. Samalla selitämme liittyyvämme jäseneksi kyseessä olevaan yhdistykseen ja hyväksymme sille seuraavat säännöt.

1 §

Yhdistyksen nimi on Kuopion Vanhustenkotiyhdistys ja sen kotipaikka Kuopion kaupunki.

2 §

Yhdistyksen tarkoituksena on toimia vanhusten sosiaalisen aseman ja hoidon parantamiseksi sekä heidän henkisen ja terveydellisen kuntosaa ylläpitämiseksi. Yhdistyksen toimialueena on Kuopion seutu.

3 §

Tarkoitustaan yhdistys pyrkii toteuttamaan

a) tekemällä valistustyötä vanhusten elämää ja oloja koskevista kysymyksistä,

b) järjestämällä keskustelu-, neuvottelu-, juhla- ja muita vastaavia tilaisuuksia,

c) edistämällä vanhuksille tarkoitettujen voittoa tavoittelemattomien asuintalojen ja muiden vastaavien aikaansaamista sekä ylläpitämällä tällaisia laitoksia,

d) kehittämällä vanhusten avohuoltoa ja harjoittamalla siihen kuuluvia tehtäviä, kuten kotiapu-, päiväkotia-, työtupa- ja muuta toimintaa,

e) edistämällä vanhusten terveydellistä kuntouttamista,

f) edistämällä ja hankkimalla vanhusten työmahdollisuuksia,

Kuopion Yleishyödyllinen Rakennus Osakeyhtiö

ENSIMMÄISET
säännöt allekirjoitti
15 kuopiolaista vaikuttajaa. Ne hyväksyttiin oikeusministeriössä 19.11.1969.

28

29

8. Hyvään asumiseen kuuluu viihtyminen

Projektit tuovat virikkeitä ikäihmisten päiviin

Kuopion Vanhustenkotiyhdistys ry aloitti yhteistyön Vanhustyön keskusliitto ry:n kanssa 1990-luvun puolivälissä RAY:n rahoittamissa projekteissa. Niiden avulla on ehkäisty vanhusten laitostumista ja parannettu sosiaalista kanssakäymistä. Yhdistys oli liittynyt Vanhustyön keskusliittoon vuonna 1990 ja toiminnanjohtaja Veijo Hyvärinen valittiin lokakuussa 1994 edustamaan yhdistystä Vanhustyön keskusliiton edustajakoukseen. Siitä lähtien Kuopion Vanhustenkotiyhdistys ja Vanhustyön keskusliitto ovat tehneet tiivistä yhteistyötä.

– Virkistys- ja vapaaehtoistoimintamme lähti liikkeelle RAY:n tukemasta Vanhustyön keskusliiton Ystäväpiiri-hankkeesta, johon liittyi Asumisen tukihenkilö -projektimme. Ajattelin, että kun taloihin saadaan vapaaehtoisten avulla viriketoimintaa, se vähentää yksinäisyyttä. Muun muassa SAVONETin pysyväksi jäänyt toiminta lähti liikkeelle meidän kaksivuotisesta ikäihmisille suunnatusta atk-projektista, kertoo Hyvärinen.

Vireyttä Vuosiin -projekti: Ensimmäinen projekti oli vuonna 1995 alkanut Vanhustyön keskusliiton Vireyttä Vuosiin -projekti, joka sai RAY:n avustusta. Sen tarkoitus oli estää vanhusten laitostumista ja sosiaalista eristäytymistä sekä ylläpitää heidän toimintakykyään. Lisäksi projektin tarkoituksena oli Mäntylän kehittyminen avoimeksi, ympäristönsä kanssa vuorovaikutuksessa olevaksi yksiköksi. Projekti kesti kolme vuotta ja se päättyi vuonna 1998.

Ehkäisevä ja kuntouttava vanhustyö -projekti toteutettiin Vireyttä vuosiin -projektin jatkoksi vuosina 1996–1998. Se oli myös osa Vanhustyön keskusliiton toimintaa. Sen tarkoituksena oli ehkäistä laitostumista ja sosiaalista eristäytymistä sekä ylläpitää lii-

MAILATIE 3:n asukkaat Helka Paavilainen ja Eila Ryyänen pitävät kuntoa yllä kävelemällä Sammakkolammen ympäri, välillä voi vähän jumpatakin.

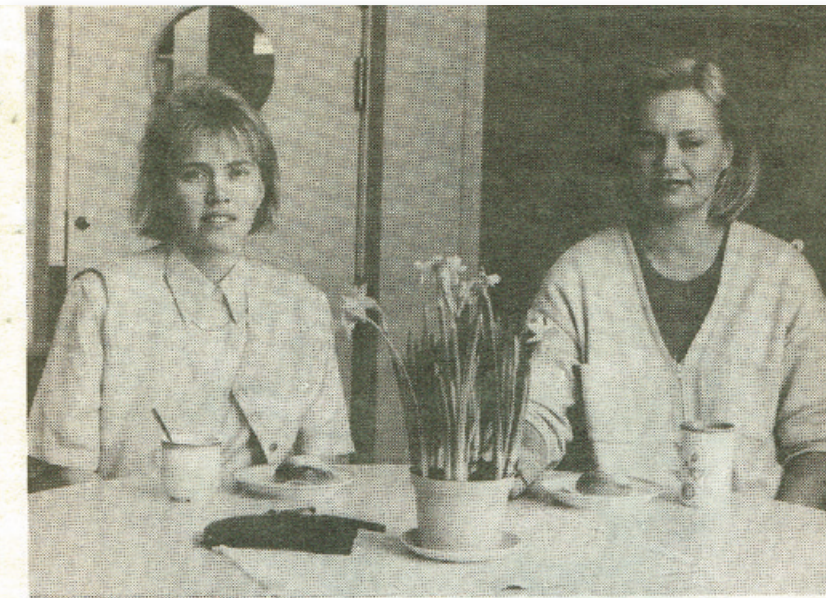
kunta- ja toimintakykyä. RAY avusti projektia 200 000 markalla. Projektista vastasi toimintaterapeutti Pirjo Oksman.

Avuksi yhteyksien toimimiseen -projekti: Vuonna 1997 Kuopion Vanhustenkotiyhdistys päätti koota Kuopiossa vapaaehtoistyötä tekevästä yhdistyksistä, säätiöistä ja järjestöistä kirjasen. Koon-
tiprojektiin haettiin rahaa Raha-automaattiyhdistykseltä, ja siihen palkattiin puolipäiväiseksi työntekijäksi Eija Ansela helmikuussa 1997. Ansela oli tullut taloon jo maaliskuussa 1996 tekemään vuokrasopimuksia Alavan palvelutalon asunto-osan siirryttyä yhdistykselle. Projektin oli määrä valmistua vuonna 1999, mutta se oli valmis jo edellisen vuoden syyskuussa. RAY myönsi projektille avustusta 150 000 markkaa vuonna 1999. Projektin tuloksena valmistunutta kirjaa jaettiin yhdistyksen asukkaille, terveyskeskukseen ja KYS:aan. Kirjasta päivitettiin tarpeen mukaan useaan kertaan 2000-luvun alussa, viimeiseksi vuonna 2005. Opasta jaettiin satoja kappaleita vanhusten eri palvelupisteissä ja kotihoidon toimistoissa ympäri kaupunkia.

Sosiaalitalkkari-projekti alkoi Kuopion Vanhustenkotiyhdistyksessä vuonna 1998. Sen tarkoituksena oli tarjota yhdistyksen asunnoissa asuville vanhuksille muun muassa korjaus-, asennus- ja remonttiapua sekä lamppujen ja sulakkeiden vaihtoa. Se kesti vuoteen 2002 asti. RAY avusti projektia 100 000 eurolla. Avun antajina olivat yhdistyksen huoltomies Tommi Leskinen sekä Jarmo Leskinen.

– Tarkoitus oli antaa palvelua, joka ei muutoin kuulu huoltomiehen tehtäviin. Osoittautui kuitenkin, että ihmiset eivät vielä olleet valmiita maksamaan palvelusta edes sen halpaa omakustannushintaa, Jaana Markkanen kertoo.

Omin voimin kotona -projekti toteutettiin Pyörön palvelutalossa vuosina 1998–2000. Raha-automaattiyhdistys avusti projektia 200 000 eurolla. Se kuului Vanhustyön keskusliiton alaiseen Vanhusten kuntoutusneuvojaprojektiin, jonka tarkoituksena oli kehittää vanhusten kuntoutusneuvontatoimintaa. Projektissa kotihoitohenkilökunnalle annettiin kuntouttavan työotteen koulutusta, tehtiin liikuntasuunnitelmia kotihoidon asiakkaille sekä kehitettiin ja

Vapaaehtoispalveluja palvelukeskus Mäntylässä kartoittavat toimitosihteeri Jaana Markkanen ja Eija Ansela. He toivovat runsasmääräisiä ilmoituksia ja tietoja eri palveluista ja niiden tarjoajista.

Toiminnanjohtaja Veijo Hyvärinen: VAPAAEHTOISTYÖSTÄ TULOSSA JULKAISU

–Tarkoituksemme on laatia julkaisu, johon on koottu kaikki ne tahot, jotka tekevät vanhusten eteen vapaaehtoistyötä, kertoo KUOPION VANHUSTENKOTIYHDISTYKSEN toiminnanjohtaja Veijo Hyvärinen. Julkaisussa nimetään yhteyshenkilöt ja tiedot niistä palveluista ja palvelupaikoista, joita eri tahoilta ollaan tarjoamassa eli listaamme asumispalvelut, lähimmäispalvelut, ulkoiluttamiset ja asioimisavut sekä moninaiset tukimuodot erilaisia sairauksia poteville. Emme nimeä julkaisuun yksityishenkilöitä, vaan Kuopion alueelta kaikki sellaiset yhteisöt, mm. SPR ja erilaiset säätiöt, yhdistykset ja järjestöt, joilla on tarjota kyseisiä palveluja.

–Ensimmäinen julkaisu tullaan loppuvuodesta jakamaan vanhuk-
sille eläkeläisjärjestöjen kautta ja kaikille meidän omille asukkaillemme, joita on tällä hetkellä n. 320, Hyvärinen kertoo. –Yhdistyk-

linnumero on 2625059.

Kuopion Vanhustenkotiyhdistys omistaa ja ylläpitää vanhusväestölle tarkoitettuja vuokratiloja sekä palvelukeskus Mäntylän Männistöä. Yhdistyksen vuokratilat si-

EIJA Ansela (oik.) palkattiin tekemään julkaisua vapaaehtoistyötä Kuopiossa tekevästä yhdistyksistä, säätiöistä ja järjestöistä. Opasta jaettiin vanhusten eri palvelupisteissä. Uutis-Kukko 10.4.1997.